

ΠΡΟΣΟΧΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΑΓΟ ΚΑΙ ΤΑ ΠΑΓΩΤΑ.

Ἄν κατά τινα περίπατον προσεφέρομεν εἰς διψῶσαν τινα δεσποινίδα ἔν ποτήριον ὕδατος ἐκ τινος τυχὸν παρακειμένου τέλματος, ἐν ᾧ ἐνδιατώνται βιάτριοι καὶ ἄλλα βδελυρὰ ζῳῳφια, ἡ δεσποινὶς μετ' ἀηδίας καὶ ἀποστροφῆς θ' ἀπέκρουε τὴν προσφορὰν μας καὶ θὰ προετίμα βεβαίως νὰ ὑποφέρει τὴν δίψαν ἢ νὰ σβῇ αὐτὴν διὰ τοιοῦτου ῥυπαροῦ καὶ ἐπικινδύνου ὕδατος. Καὶ ὅμως ἡ αὐτὴ νεῆνις κατὰ τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἐν τῷ χορῷ τυχὸν εὐρισκομένη καὶ διψῶσα οὐδόλως θὰ ἐδίσταζε νὰ θέσῃ εἰς τὴν χλιαρὰν λεμονάδιαν τῆς ἐν τεμάχιον πάγου ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου τέλματος ἢ ἐξ ἄλλων στασίμων ὕδατων τοῦ λειμῶνος, μηδαμῶς ὑποπτεύουσα ὅτι τὸ μέγα πλῆθος τῶν ἐν τοῖς ὕδασι τούτοις ἐνδιαιωμένων παρσίτων ζῳῳφίων δύνανται μετὰ τῆς αὐτῆς εὐκολίας καὶ διὰ τοῦ πάγου νὰ εἰσαχθῇ εἰς τὸν ὀργανισμόν τῆς.

Δι' ἀκριβεστάτων ἐρευνῶν εἶνε ἡδὴ ἀποδεδειγμένον ὅτι τὰ μὲν ἀνόργανα συστατικά τοῦ ὕδατος διὰ τῆς πύξεως αὐτοῦ σημαντικῶς ἐλαττοῦνται, κατὰ 90 περίπου τοῖς ἑκατόν, ἀλλὰ τὰ ἐνόργανα οὐδαμῶς. Ταῦτα διατηροῦνται καὶ ἐν τῷ πάγῳ ζωντανὰ καὶ ἀπαρμειώτα. Καὶ τοῦ τεχνητοῦ πάγου ἡ ἐξέτασις παρέσχεεν ὅμοια ἀποτελέσματα· οὕτω ἐν ἐνὶ κυβικῷ ἑκατοστομέτρῳ τεχνητοῦ πάγου εὐρέθησαν 528 ἕως 1610 ὀργανικὰ σπέρματα πλήρη ζωῆς καὶ ἐλπίδων, περιμένοντα ἀνυπομόνως τὴν ἀπολύτρωσιν ἐκ τῆς παγερᾶς διαμονῆς τῶν. Ὅτω λοιπὸν ἐν τῷ πομφολυγούντι καὶ ἀρριζόντι καμπανίτῃ, ὅπως καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἀναψυκτικοῖς καὶ ἀρωματώδεσι ποτοῖς τὸ λευκὸν καὶ διαφανὲς τεμάχιον τοῦ πάγου ἐγκρύπτει τοὺς αὐτοὺς δολίους καὶ ἐπικινδύνους ἐχθροὺς, οὓς ἐμπεριέχει καὶ τὸ διὰ κοίλης χειρὸς ἐκ τοῦ τεναγούς ἀρῶμενον ὕδωρ ὑπὸ τοῦ διψῶντος ὁδοιπόρου. «Ἀλλὰ περὶ τοιοῦτου κινδύνου οὐδεμία ποτὲ μέχρι τοῦδε ἐγένετο μνεία ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ» μοι ἀπαντᾷ ἡ εὐγενὴς ἀναγνώστριά. Βεβαίως. Ἀλλ' ὅτε ἀνεκαλύφθη ἡ τριχίνη καὶ ἀνεγνωρίσθη ἡ φοβερὰ αὐτῆς βλαβερότης, πάντες ἀνεφάνουν ἐκπληκτοὶ τὸ αὐτό: «μέχρι τοῦδε οὐδεὶς ἤκουσε τὸ παραμυθρὸν περὶ τριχινώσεως!» — Τὸ κάλλιστον πάντων λοιπὸν εἶνε νὰ μὴ θέτωμεν τὸν πάγον ἀμέσως εἰς τὸ ποτὸν ἀλλὰ περὶ τὸ δοχεῖον, ὅπερ ἐμπεριέχει τὸ ποτόν, ὅπως γίνεται καὶ εἰς τὸν καμπανίτην.

Ἄλλη τις ἐτι βαρυτέρα κατηγορία πρέπει νὰ ἐγερθῇ καὶ κατὰ τιναν εἰδῶν τεχνητοῦ παγωτοῦ. Ποσάκις ἴσως ἀπεδόθη ἡ αἰτία σπασμῶν τοῦ στομάχου, ἐμετοῦ, κωλικοπόνων καὶ τῶν τοιούτων ἀδίκως εἰς τὴν αἰφνιδίως ἐπενεργοῦσαν ψυχρότητα τοῦ πάγου ἢ εἰς ὑπερμετρον χρῆσιν ἄλλων φαγητῶν, ἐνῶ κυρίως αἰτία ἦσαν τὰ δηλητηριώδεις ἐνεργούντα συστατικά τοῦ παγωτοῦ. Πολυάριθμοι εἶναι αἱ περιπτώσεις δηλητηριάσεως διὰ παγωτοῦ, ὅς ἡ ἱατρικὴ ἐπιστήμη ἐξηκρίβωσε καὶ ἐβεβαίωσε περιτράνω. Πρώτος ὁ ἱατρὸς Δρ. Orfila ἐν Παρισίοις πρὸ πολλῶν ἐτῶν παρετήρησε πολλὰς ἑκατοντάδας περιπτώσεων δηλητηριάσεως διὰ παγωτοῦ ἐν τῷ καφενείῳ τῆς Rotonde de Paris. Ἄνθρωποι, οἵτινες οὐδὲν ἄλλο ἐγεύθησαν εἰμὴ παγωτὸν τῆς βανίλλιας προσεβλήθησαν ἄλλοι μὲν ἀμέσως ἄλλοι δὲ μετὰ τινὰς ὥρας ὑπὸ σφοδρῶτατων κωλικοπόνων ὑπὸ συμπτώματα γενικῆς τινος δηλητηριάσεως, ἐκ τῆς ὁποίας μόλις μετὰ πολλὰς ἡμέρας ἢ καὶ ἐβδομάδας ἀνέλαβον. Ὁ δόκτωρ Orfila ἐξήτασε κατ' ἀρχὰς μετὰ πάσης ἀκριβείας ὅλα τὰ συστατικά τοῦ παγωτοῦ, τῶν ἀγγείων ἐν οἷς παρεσκευάσθη καὶ τῶν λοιπῶν ἐργαλείων, εἴτα δὲ ἔκαμε νὰ παρασκευασθῇ ἐπὶ παρουσίᾳ του ὁμοίον παγωτόν, τὸ ὅποιον πάλιν ἀπέδειχθη δηλητηριώδες. Μὴ δυνάμενος νὰ ἐννοήσῃ πῶς συνέβαινε τοῦτο ἔκαμεν ἐκκλησίαν εἰς πάντας τοὺς

ἱατροὺς, ὅπως καταβάλωσι πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς λύσιν τοῦ αἰνίγματος τούτου. Ἀλλ' εἰς μάτην. Πάλιν συνέβησαν πολυάριθμοι δηλητηριάσεις διὰ παγωτοῦ βραδύτερον ἐν Λειψία, ἐν Βέργεν, ἐν Ἀλέξανδρῳ, ἐν Μογάχῳ, ἐν Βιέννῃ, ἀλλ' οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ πόθεν προήρχετο ἡ δηλητηριώδης ἐνέργεια τοῦ παγωτοῦ, ὅπερ συνέκειτο ἐξ ἀβλαβῶν στοιχείων καὶ παρεσκευάζετο μετ' ὀλης τῆς προσοχῆς καὶ περισκέψεως ἐν καθαροῖς ἀγγείοις. Ἐν συντόμῳ, ὅσα περισσότερα ἐξητάζετο τὸ πρᾶγμα, τοσοῦτω φοβερώτερον ἐφαίνετο· πρὸ πάντων δὲ ἐν Βιέννῃ κατελήφθησαν πάντες ὑπὸ μεγάλου φόβου, ὅτε ἐν καιρῷ τῆς χολέρας κατὰ τινα γότα οἱ πλείστοι θαμῶνες τοῦ Α. Β. αὐλικοῦ θεάτρου προσεβλήθησαν αἰφνὴς ὑπὸ δηλητηριάσεως διὰ παγωτοῦ. Προϊόντος τοῦ χρόνου ὅμως παρετηρήθη ὅτι πάντοτε παγωτὸν τῆς βανίλλιας ἢ, ὅπως τῷ 1860 ἐν Amiens, παγωτὸν με ἀνθόγαλα (καϊμάκι) ἦτο τὸ αἴτιον τῶν δηλητηριάσεων, οὐδέποτε δὲ παγωτὸν ἐκ χυμοῦ καρπῶν παρεσκευασμένον. Διακρίνονται δηλ. δύο εἶδη παγωτοῦ: τὸ ἐν παρασκευάζεται με ἀνθόγαλα, κροκὸν φύο καὶ ζάχαριν, προστιθεμένου καὶ τινος ἀρωματώδους ὕλης, σὺν βανίλλῃ, σοκολάτας, ἀνθῶν πορτοκαλλίου, καφφές κττ. Τὸ ἕτερον δὲ παρασκευάζεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον με ἀρτίφημα σακχάρου, χυμὸν λεμονίου καὶ με προσφάτως ἐκπιεσθέντα χυμὸν χαμοκεράσων καὶ ἄλλων τοιούτων καρπῶν. Τὸ δεύτερον τοῦτο εἶδος τοῦ ἐκ καρπῶν παγωτοῦ οὐδέποτε ἐφάνη δηλητηριώδες. Αἱ δηλητηριώδεις λοιπὸν ὕλαι, ἐπειδὴ ἡ ἐνέργειά των ἐφάνη μόνον εἰς τὸ πρῶτον εἶδος, πρέπει νὰ περιέχωνται εἰς τὸ ἀνθόγαλα (καϊμάκι) καὶ τὸν κροκὸν τοῦ φύου, ἢ εἰς τὴν βανίλλην. Πράγματι ὁ κροκὸς τοῦ φύου καὶ τὸ παχὺ τοῦ γάλακτος ἐν ἀμοιβαίᾳ συναφείᾳ καὶ ὑπὸ τινος (ἀτμοσφαιρικῆς) σχέσεως θερμοκρασίας μεταβαίνουν εἰς τινα κατὰστασιν ζυμώσεως καὶ ἀποτελοῦσι γαλακτικὸν ὀξύ, ὅπερ ἐνεργεῖ δηλητηριώδως καὶ λύει προσέτι εὐκόλως τὸν κασσίτερον τοῦ ἀγγείου τῆς πύξεως. Ὅτω λ. χ. ὁ Δρ. H. Bultot ἀναφέρει περιπτώσεις τινα, καθ' ἣν καφεπώλῃς τις προσέφερεν αὐτῷ παγωτόν τῆς βανίλλης ὅπως τὸ ἐξετάσῃ χημικῶς, διότι ὑπόπτευνε ὅτι τὸ παγωτόν τοῦτο εἶχε ῥυπαρωθῇ ὑπὸ τινος ἀποπεμφθέντος ὑπηρέτου. Ὅλον τὸ παγωτόν ἐφαίνετο κεχρωμασμένον με ὑποκίανον χρῶμα. Ἀλλ' ὁ χρωματισμὸς οὗτος προήλθεν ἐκ μολύβδου, ὅστις εἶχε λυθῇ ἐκ τοῦ κασσιτερωμένου ἀγγείου, ἐν ᾧ εἶχε παρασκευασθῇ τὸ παγωτόν. Τὸνναντίον δὲ τὸ ἐκ χυμοῦ καρπῶν παγωτόν, ὅπερ εἶχε παρασκευασθῇ, πολλάκις πρότερον ἐν τοῖς αὐτοῖς ἀγγείοις οὐδὲν ἴχνος μολύβδου ἐδείκνυε.

Ναὶ μὲν ἰσχυρίζονται εἰσέτι ἱατροὶ τινες, ὅτι αἱ δηλητηριάσεις αὗται δύνανται νὰ προέρχωνται καὶ ἐκ μόνης τῆς βανίλλης. Καὶ πράγματι οἱ ἄσποροι κόκκοι τῆς βανίλλης περιέχουσι δρῶν ἑνὶ χυμὸν, ὅστις πιδανὸν νὰ ἔχῃ δηλητηριώδη τινα ἐνέργειαν. Ἀλλ' ἡ πιδανότης αὕτη εἶνε ἐλαχίστη, καθότι μέχρι τοῦδε οὐδέποτε παρετηρήθησαν περιπτώσεις, καθ' ὅς ἡ βανίλλα αὕτη καθ' ἑαυτὴν εἶτε ἐν τῷ τειφ εἶτε ἐν τῇ σοκολάτᾳ εἶτε ἐν ἄλλῳ τινι ποτῇ ἢ ἐδέσματι ἔσχε δηλητηριώδη ἐνέργειαν. Ἐπὶ τοῦ παρόντος λοιπὸν, μέχρις οὗ διὰ περαιτέρω ἐρευνῶν ἀποδειχθῇ τὸ ἐναντίον, ὁλην τὴν αἰτίαν τῶν τοιούτων δηλητηριάσεων πρέπει ν' ἀποδώσωμεν εἰς τὸ ἀνθόγαλα καὶ εἰς τὸν κροκὸν τοῦ φύου.

Ὅτω λοιπὸν, ὅχι μόνον εἰς τὸν ἀπλοῦν πάγον ὑπάρχουσι ζωντανὰ τὰ βλαβερά παρασιτικά ζῳῳφια ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ἐπιμελῶς καὶ μετὰ προσοχῆς παρασκευαζόμενον παγωτόν συννεοῦνται ἐν βλαβερᾷ δυσαρμονίᾳ χημικαὶ ἐνέργειαι, ἀπειλοῦσαι τὴν ὑγίαν τοῦ ἀνθρώπου.

Ο. Γ.

κ. Γ. Ι. Η. εἰς Κόρινθον. Θὰ τὰ ἔχετε μέσον τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας. — κ. Γ. Α. Α. εἰς Ῥοστόβιον. Προσεχῶς θὰ σᾶς γράψωμεν. Τὸ βιβλίον δὲν ὑπάρχει ἐνταῦθα. — κ. Κ. Γ. εἰς Ξάνθην. Τὴν θήκην θὰ λάβητε με τὸν ἀνὰ Αἰκατερινανδάρ. Θὰ σᾶς σταλῶσι κατ' αὐτάς. — κ. Κ. εἰς Ξάνθην. Θὰ σᾶς — κ. Α. Β. εἰς Kvirille. Ἐλήφθησαν.

Ἐκδότης Π. Α. ΣΤΟΥΡΗΣ. — Ἐκ τοῦ τυπογραφείου καὶ τοῦ στοιχειοχρητοῦ διὰ τὰς ἀνατολικὰς γλώσσας Γ. ΔΡΟΥΤΟΥΤΑΙΝΟΤ ἐν Λειψία. Σάρτης ἐκ τῶν καταστημάτων τοῦ κ. Edm. Obst ἐν Λειψία.